

Lausunto kuntalain esitysluonnoksesta(ohm. 91)

Khall § 196

25.8.2014

Valtiovarainministeriö on lähettänyt kunnalle 8.5.2014 päivätyn seuraavasisältöisen kirjeen:

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoinut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta. Valtiovarainministeriö pyytää jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa kuntalakiluonnoksesta. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

Kunnan toiminnan käsitteestä (6 §), kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §), kuntatalousohjelmasta (12 §), kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §), valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §), osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku), kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §), alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §), kuntastrategiasta (39 §) kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §), johtajasopimuksesta (43 §), omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 - 49 §), kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku), luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.), päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §), sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §),

kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.), otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §), toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §), alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjässä ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §), erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointi-menettelyistä (119 ja 120 §), tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §), tilintarkastuksesta (123 §), tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §), kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä - lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse osoitteen valtiovarainministerio@vm.fi. Lausunnoissa toivotaan käytettävän em. otsikointia tai erittelemään esitetyt huomiot luku- tai pykäläkohtaisesti. Lausunnot pyydetään toimittamaan myös word-tiedostona lausuntoyhteenvedon laatimista varten.

Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä. Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön [www-sivuilla](http://www.sivuilla) osoitteessa www.kuntauudistus.fi.

Päivi Laajala

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Kunnanjohtaja:

Lumijoen kunnanhallitus antaa pyydetyn lausunnon kuntalain luonnoksen joistakin kohdista:

Lakiluonnoksen mukaan kunta voi järjestää sille laissa säädetyt tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Toisaalta taas laissa todetaan: Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle (8 §). Lumijoen kunnan mielestä rahoitusvastuun mukana tulee olla myös päätäntävalta niiden käytöstä.

Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §) luonnoksen mukaan siten, että vaalit toimitetaan huhtikuussa ja uusi valtuusto aloittaisi toimintansa kesäkuussa, Lumijoen kunta pitää aikaisempaa, nykyisen lain mukaista käytäntöä parempana.

Valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §), osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku). Valtuuston koko on lakiluonnoksessa kunnan päätettävissä (alaraja on määrätty) eikä Lumijoen kunnalla ole siihen huomautettavaa. Kunta ei myöskään näe huomautettavaa siinä, että kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia parannetaan mm. nuorisovaltuustojen ja vanhuus- ja vammaisneuvostojen asemaa vahvistamalla. Lumijoen nuorisovaltuusto on käsitellyt nuorisovaltuuston asemaa kokouksessaan 15.8.2014 ja hyväksyy lakiluonnoksen.

Lakiluonnoksessa mainitut valiokuntamalli, puheenjohtajamalli ja tilaaja-tuottajamalli (31 ja 34 §) ovat lakiluonnoksessa mahdollisia toimielinmalleja eikä kunnalla ole asiaan huomautettavaa.

Valtuusto voi uuden lakiesityksen mukaan asettaa aluellisia lautakuntia tai johtokuntia edistämään kunnan osa-alueen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia. Lumijoen kunnalla ei ole lisättävää lakiluonnokseen (37 §).

Kuntastrategiaa (39 §) koskevat lakiluonnoksen osat eivät tuo juuri mitään muutosta nykyiseen Lumijoen kunnassa olevaan käytäntöön eikä luonnokseen ole kunnalla lisättävää.

Kunnanhallituksen tehtävät eivät lakiluonnoksessa juurikaan muutu, tehtävät on vain kuvattu entistä täsmällisemmin. Lumijoen kunta ei halua muutoksia eikä lisäyksiä hallituksen tehtäviä koskevaan osaan (40 §).

Kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa lakiluonnoksen mukaan poliittista valmistelua(41 §), muita tehtävistä todetaan hallintosäännössä. kunnalla ole tähän kohtaan lisättävää.

Johtajasopimusta koskevaan (uusi kohta lakiluonnoksessa) kohtaan (43 §) Lumijoen kunnalla ei ole huomautettavaa.

Omistajaohjausta ja kunnan tytäryhteisöjen toimintaa ja konserniohjeita koskeva pykälä olisi uusi(48 §) ja kunta pitää lisäystä hyvänä.

Lakiesityksen 8. luku sisältää kuntien yhteistoimintaa koskeviä pykäläiä (50 § - 65 §) eikä Lumijoen kunnalla ole siihen huomautettavaa.

Vaalikelpoisuutta valtuustoon koskevat kohdat eivät lakiluonnoksessa muuttuisi juurikaan(73 §), mutta vaalikelpoisuuskriteerit kunnanhallitukseen(74 §) tiukentuisi. Kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö ei olisi vaalikelpoinen hallitukseen. Myöskään henkilö, joka on kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön hallituksen

tai siihen rinnastettavan elimen jäsen ei olisi vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Kunnalla ei ole huomautettavaa muutoksiin.

Kunnanhallituksen, maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamia tehtäviä hoitavien elinten jäsenten, valtuuston puheenjohtajiston sekä kunnanjohtajan on tehtävä sidonnaisuusilmoitusjohtotehtävistään sekä luottamustehtävistään elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja yhteisöissä (85 §). Kunta katsoo, että sidonnaisuuksien ilmoittaminen on hyvä asia ja säädös siitä on hyvä olla laissa.

Nykyisestä laista poiketen otto-oikeus rajataan vain kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Lumijoen kunta katsoo, että otto-oikeutta koskeva säädös olisi syytä säilyttää lautakunnilla ja johtokunnilla.

Alijäämän kattamisvelvollisuudesta ja kattamisvelvollisuuden rajaamisesta myös kuntayhtymiin koskeva kohta sisältää uutta (§111) mm. siinä, että taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä neljän vuoden aikana katetaan. Lumijoen kunnalla ei ole huomautettavaa tähän kohtaan.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voitaisiin lakiluonnoksen mukaan käynnistää, jos asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä 1000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa. Lisäksi arviointimenettelyn voisivat käynnistää seuraavat tunnusluvut: kuntakonsernin vuosikatteen negatiivisuus, kunnan tuloveroprosentin korkeus maan keskiarvoon, asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä verrattuna maan keskiarvoon ja kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus. Kunnalla ei ole huomautettavaa lain kohtaan(119 §).

Lakiluonnoksen mukaan tarkastuslautakuntaa (122 §) koskeva kohta muuttuisi ainakin seuraavasti: kunnanhallituksen sijasta tarkastuslautakunta valmistelisi valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja valvoisi sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaisi ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Kunnalla ei ole huomautettavaa tähän kohtaan. Tilintarkastusta(123§) varten valtuusto valitsee hallinnon ja talouden tarkastusta varten yhden tilintarkastusyhteisön enintään kuuden tilikauden ajaksi. Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeus (125 §) pyritään säädöksessä turvaamaan muita luottamushenkilöitä laajempi tietojensaantioikeus. Lumijoen kunnalla ei ole lainkohtiin huomautettavaa.

Kunnan toimintaa markkinoilla koskevassa pykälässä (130 §) ehdotetaan säädettäväksi, millä edellytyksillä kunta voi myöntää lainaa, takausta tai vakuuksia toisen velasta tai muusta

sitoumuksesta. Lumijoen nykyinen käytäntö on lakiluonnoksen mukainen eikä kunnalla ole siihen huomautettavaa.

Ohm. 91

Oheisena lakiluonnos.

Päätös:

Hyväksyttiin pienin muutoksin yksimielisesti.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Lumijoella 1.9.2014

Sari Lampela
Arkisto-/palvelusihteeri